

הרב גבריאל שטאובר

לקבוע, להתמיד, להשלים, לסיים

[ברוך ה' יום יום]

01

צורך

מנהגו של עולם, שאדם אוכל דבר יום ביומו, ישן דבר לילה בלילה, מדבר, רוחץ, מצחצח שיניו, מחיך, מרצין, בא והולך, פעולות אלו נעשות בדרך כלל ללא קושי, הן אינן מכבידות, אנו לא חשים חוסר חשק לאכול היום מפני שאנו מבצעים פעולה זו שנים רבות כל יום, זאת מכיוון שאלו פעולות בסיסיות מחויבות המציאות, אין התלבטות, הן מבוצעות בקלילות, ברור גם כי ביכולתנו לבצעם. לקראת תחילת לימוד "הדף היומי" במחזור ה"ג, רבים מתכננים להצטרף, המונים מבקשים לסיים, ומתחבטים כיצד להתמיד, כיצד ניתן למנוע את ההפסקה באמצע המחזור ב"דף היומי", איך לצלוח את הגשר הצר הזה המורכב משעות, ימים, שבועות, חודשים ושנים, מדפים, מפרקים, ממסכתות, ומסדרים איך להגיע לשובע שמחות, סיומי פרקים מסכתות וסדרים עד לשמחה הגדולה של סיום הש"ס?

"כאכילתכם כן תורתכם יש לפרש כמו שהאדם יודע שאם לא יאכל, ימות, כן צריך לידע ולהרגיש שבלא לימוד התורה ימות, כי הם חיינו ואורך ימינו, וכל הפורש מדברי תורה כפורש מן החיים" (לב שמחה עקב תדש"מ)

"כמו שהלחם הוא מזון הגוף כן ממש לכו לחמי בלחמי התורה הוא מזון הנפש" אומר הרה"ק מקאמרנא "ולא ילך לו יום אחד בלי לימוד תורה כי הוא ממש מזון נפשו" (הקדמת פירוש עצי עדן על המשניות)

02

הבנה

"לא יאמר התלמיד הבנתי והוא לא הבין" פוסק הרמב"ם "אלא חוזר ושואל אפילו כמה וכמה פעמים ואם כעס עליו רבו ורגז יאמר לו, רבי, תורה היא וללמוד אני צריך ודעתי קצרה" (רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ד' הלכה ד')

עוד פוסק הרמב"ם "לא יהיה התלמיד בוש מחבריו שלמדו מפעם ראשונה או שניה והוא לא למד אלא אחר כמה פעמים, שאם נתבייש מדבר זה, נמצא נכנס ויוצא מבית המדרש והוא אינו למד כלום" (שם הלכה ה')

כדי להגיע לסיכוי להתמיד צריכים שני תנאים האחד הפנמת חשיבות וחיוניות הלימוד, והשני הבנת הלימוד, אי הבנה עלולה להביא לחוסר סיפוק שעלול להביא להפסקה מהלימוד הקבוע, מאידך גיסא, בקשת הפרפקציוניזם, והרצון להבין לעומק, מונע מהקביעות בלימוד ה"דף היומי", בגלל הרצון להבין עד הסוף לעומק דברי הגמרא יש הנמנעים מללמוד בדרך הפשט, בפרט אלו שרצונם וטבעם ללמוד לעומק דברי הגמרא ובסוף יוצאים

03

החובה

הלכה פסוקה היא "כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין שלם בגופו, בין בעל יסורין, בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כוחו אפילו היה עני מתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר 'והגית בו יומם ולילה'. הבסיס ללימוד התורה היא לדעת שזה חובה מוחלטת ולא תלוי בהנאה או בחשק או ברצון. (שם פרק א' הלכה ח')

"איש אחד בא לפני השפת אמת מגור זי"ע עם בנו הבחור, והתנצל לפניו שבנו אינו רוצה וחושק בלימוד התורה הקדושה. ושאלו הרבי זצ"ל כמה שנותיו, וענה שהוא בר מצוה. ואמר הרבי זצ"ל אם כן הוא מחויב ללמוד (שיח שרפי קודש) עד כאן לשונו הטהור. והיינו שאם הוא בר מצוה אינו תלוי כעת ברצונו, שאז החוב מוטל עליו לקיים מצות לימוד התורה".

הדרך היחידה להתמיד ולסיים, זוהי לראות את קביעות ה"דף היומי" כחובה. כמו שמחויב להתפלל כל יום שלש תפילות.

04

הנאה

כדי שהקביעות תתמיד, חשוב להגיע להנאה ולסיפוק המגיעים בדרך כלל עם ההבנה, הריכוז, וההתמדה שמביאה לסיום עוד פרק

לחזור
למסלול

05

"בחור למד כשלונות שפך פעם ליבו במכתב לרבו הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל וסיפר לו על "ירידות" ו"נפילות" כשהוא מיואש לגמרי ממצבו, ענה לו הרב זצ"ל הכל משוחחים ומתפעלים ומרימים על נס את טהרת הלשון של בעל החפץ חיים זצ"ל, אבל מי יודע מכל המלחמות, המאבקים, המכשולים, הנפילות והנסיגות לאחור שמצא החפץ חיים בדרך המלחמה שלו עם יצרו הרע משל אחד מני אלף... התוצאה מזה היא כשנער בעל רוח, בעל שאיפה, בעל תסיסה מוצא בעצמו מכשולים, נפילות, ירידות, הרי הוא דומה בעיניו כבלתי 'שתול בבית השם' שלפי דימויו של נער זה, להיות שתול בבית ה' פירושו הוא לשבת בשלות הנפש על נאות דשא של מי מנחות וליהנות מיצרו הטוב כדרך שצדיקים נהנים מזיו השכינה שעטרתיהם בראשיהם במסיבת גן עדן, ולאידך לא להיות מורגז מסערת היצר על דרך הכתוב של 'במתים חופשי'...החכם מכל אדם אמר 'שבע יפול צדיק וקם', הטיפשים חושבים רבותא, אף על פי ששבע יפול צדיק-מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה

ועוד פרק עד לסיומי מסכתות וסדרים שלמים עד לסיום הש"ס כולו. מפורסמים דבריו של הרב הקדוש רבי אברהם בורשטיין מסאכטשאב בהקדמה לספרו "אגלי טל": "ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועים מדרך השכל בענין לימוד תורה הקדושה כי הלומד ומחדש חידושים ושמח ומענג בלימודו אין זה לימוד התורה לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצווה אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו ובאמת זה טעות מפרסם ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעים בדמו" רבינו חיים בן עטר כותב בספרו הקדוש והמפורסם אור החיים על התורה "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם". (אור החיים פרשת כי תבוא)

מפרשיסחא על הפסוק בתהלים(י"ט י"ח) " תורת ה' תמימה" ששום אדם עדין לא התחיל בתורה כלום והרי היא עומדת בשלמותה כמו שניתנה".

התורה היא מקל תומך לאדם ונר לרגליו, חברתו בעת שמחה ובעת צרה, שירו בלילה, תמרור על פרשת דרכיו. היא שומרת אותו בשנתו, והיא ברכתו הראשונה בקומו בבוקר. היא כל אוצרו ועושרו של אדם, מקור שיקלו ובינתו, חייו ושלומו, ישעו ומזורו, חוסנו וכוחו, היא עץ החיים, אשר אם נוטעים אותו בכוונה טהורה הריהו מביא לאדם גן עדן עלי אדמות.(רש"י הירש, במעגלי שנה ג רכ"ח)

אין קשר בין החובה והזכות להגות בתורה לבין מצבו הכלכלי, הבריאותי, הנפשי והמשפחתי של האדם. כפי שציטטנו מדברי הרמב"ם לעיל שפסק שכל אדם חייב בתלמוד תורה בין עני, בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורים. בכל זאת אין אחד שלא רואה הטבה במצבו, על ידי קביעות בלימוד התורה ואם אינו מבחין בכך, אין זאת, אלא מפני שאיננו מתבונן בדרכי ה' ואינו שם אל ליבו וכפי שאמרו חכמינו ז"ל: "אילו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקדש קימת לו לעולם הבא וכו' ותלמוד תורה כנגד כולם".

כמובן, שהעיסוק על המחיה ועל הכלכלה, אינו עומד בסתירה לחשיבות קביעות עיתים לתורה כל יום לפרק זמן ראוי מגדר ופנוי כפי שכותב החסיד יעב"ץ (אבות פ"ג מ"ג): "זוהי לאות מוחש לגודל התורה, שהממעט בעסקים, יאכל וישבע והרויף אחריהם כל היום וכל הלילה יחסר לחמו" וכפי שכותב ספר החינוך (מצוה

08

פירותיהם

למעלה מהיכולת וההשגה הוא לדעת ולהבין את רום ערכה ומעלתה של התורה הקדושה תורת ה' כתרים הרבה נקשרו לה, שירים הרבה הושרו לה, הגדרות לרוב הוגדרה בכ"ד ספרי קודש, ימים רבים עם גלים גבוהים של רגשות לא יכלוה, לא ידע אנוש ערכה, חמדה גנוזה תוכנית הבינוי וההפעלה של העולם, כלי האמנות של ה' ושעשועיו "וכבר התלמוד והמדרשים והזוהר הקדוש וכל ספרי הקודש מלאים זיו, הם המדברים בשבח התורה, ולמפורסמות אינן צריכות ראייה, וכולי עלמא ידעי, יעידון יגידון כי גדולה תורה ולגדולתה אין חקר".(פלא יועץ-תורה)

דורי דורות של לומדים הוגים בה, ריבואי ריבואות של צורבי מרבנן ממיתים עצמם עליה, אין קץ וערך שניתן להעריך שכן לומדיה נסתר הוא רב הטוב הצפון לעוסקים בה. ספרים אין קץ עוסקים בפירושה של תורה, ואחרי ככלות הכל, אמר רבי בונים

מרן הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל
[מעמד סיום הש"ס, מחזור ז' - תמוז תשל"ה]

היא שמהות הקימה של הצדיק היא דרך שבע הנפילות שלו". (איגרות ומכתבים קכ"ח)

חשוב לדעת, שגם אם מחסירים יום, אם נופלים מהקביעות או אם יש הפסקה ברצף, לא להרפות, לחזור בחזרה למסלול.

06

כל אחד יכול

מהחסמים הנפשיים לקביעת הלימוד ה"יומי" ישנם שניים בולטים, הטרדות, והמחשבה על חוסר כישרון מתאים. ראוי שיהיה לנגד עינינו דבריו של האבני נזר (נאות דשא ח"א): "שזה לימוד לכל אדם אם יבואו לו חש ושלום מניעות שאינו יכול לעסוק בתורה ומצוות יתחזק בכל מאמצי כוחו ויסלקן מעיניו ויעסוק בתורה ובמצוות אזי אם עושה כך נעשות מהמניעות הטובות כי נאמר שהכל ברא לכבודו ואם כן, הייתכן שיברא ה' יתברך מניעות למנוע את האדם מתורה ומצוות, הן הן באמת טובות רק האדם צריך לסלקן מחושיו ולעסוק בתורה ועבודה אז יראה בעיניו כי יעשה מהן טובות, ואמר: כי בימי נעוריו היו לו גם כן מניעות גדולות שאין לשער ולא השגיח על זה רק עסק בתורתו ועבודתו יותר ויותר וב"ה כי נעשה מהן טובות"

ואילו החש חוסר כישרון והבנה, מן הראוי שיקרא את הדברים המובאים בספר "רחמי האב" (אות ל"ג): "עוד זאת אומר לי לבי עצה טובה למי שלא זכה ולא השיגה ידו בתורה או מי שטרוד מאוד בעסקיו ודאגות ואין דעתו צלולה ללמוד בעיון, שילמד בכל יום דף גמרא ופרק משניות באמירה בעלמא כלומד הזוהר אף שאינו מבין מה אומר כי הלשון מסוגל לנפש ובלתי ספק שישאר על כל פנים קצת בליבו, ואני הכרתי סנדלר אחד שלא היה לו יד בלימוד והיה גומר בכל שנה סדר הש"ס באמירה בעלמא והיה צלם אלוקים על פניו כאחד הגדולים"

"ר' משה פינשטיין זצ"ל(מרן האיגרות משה ז"ל) : היה אומר

שישנם שני מעצורים עיקריים להצלחה בלימוד, האחד, חוסר תפיסת ערכה הבלתי ניתן למדידה של התורה, והשני, רפיון רוח מאחר שאינו מצליח כפי שציפה מעצמו. הוא היה אומר, שמי שמתמסר ללימודיו בהתמדה לעולם לא יפול לתוך עצבות ורפיון רוח. הוא חייב להיות סמוך ובטוח במה שלימדונו חכמינו ז"ל שאם תאמר 'יגעת ולא מצאתי, אל תאמין' כל עוד מתאמץ הלומד ככל יכולתו, יעזור לו ה' להשיג את חוכמת התורה אותה הוא מבקש".(רבי משה פינשטיין ארטסקרול עמוד 36)

אם לא עכשיו- אימתי

07

יש פתגם עממי: "תמיד מאוחר, אבל אף פעם לא יותר מדי מאוחר" יום בא יום הולך, היום שהלך לא ישוב לעולם, לכל יום ויום יש תפקיד משלו, זו עוד תובנה שעולה מהרעיון של לימוד ה"דף היומי" דף ביום. אם הלומד מחסיר יום יומיים הוא מרגיש זאת, יש לו חומר להשלים ויש לו צורך להשלים כדי להגיע לדף הבא צריך את הדף החסר. גם מי שטרם הצטרף, זכור יזכור, אף פעם לא מדי מאוחר להתחיל. ההתחלה מלווה בקשיים, כי יש הסתירות בתחילת הלימוד ואחר כך מוצא טעם(בית ישראל בחוקתי תשי"ב) וכלשון הזהב של רש"י (שמות י"ט ה') "אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל ההתחלות קשות" גם אם יש חור, חשוב להבין שכל יום הוא עולם חדש ולא לוותר. כפי שכותב רבי נחמן מברסלב ז"ע: " וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכוונה ובכוח הראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי, היום אם בקולו תשמעו (תהלים צ"ה) היום דווקא". (ליקוטי מוהר"ן ח"א ער"ב)

"עם הדף היומי לא יוכלו לשבור אותנו"

תי"ט): "אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה (אבות פ"ב מ"ד) כי לא ידע האדם מה יולד יום שעסקו של עולם מתחדש בכל יום יום, ומדיח את האדם מדבר לדבר ומטרדה לטרדה, ונמצאו כל ימיו יוצאים בבהלה, אם לא יתן פנאי, על כל פנים, וידחק עצמו לעמקה של תורה. וכל שעושה כן, וחפץ בברכה מן השמים, מסייעין אותו ומקילין מעליו, טרדות העולם המבהילות, ומעבירים ממנו עולה של בריאות ושוכן בשמחה כל ימיו בעולם הזה, וטוב לו לעולם הבא, ואשרי המדבר לאוזן שומעת".

09 כולנו כאחד יחד

הלימוד בצוותא וההצטרפות לשיבה העולמית של לומדי ה"דף היומי" לכשתבונן בענין גדול זה ליבנו יתרומם על זכייתנו להיות חלק בתוך השיבה הגדולה והעולמית, יחד שבטי ישראל "שכן העצמאות והאזרח שהתורה מביאה לכל אחד אחד, גם מאחדים את הכל באהבה וברצון טוב, לרבות גם את אלה שעד כה לא הצטרפו אלא מחמת צרה וצוקה, כל אחד אינו רואה את עצמו כעצמאי, אלא בראותו גם את עצמאותו של אחיו. להשלמת אושרו דרושה לו הידיעה, כי גם אחיו שרוי באושר". (רש"י הירש שם רל"ט)

בנותן ענין לצטט מדבריו של בעל "האמרי אמת" מגור זי"ע עוד משנת תרס"ח במכתב "וכל הדבר הזה הנני לבקש גם עתה מכל אנשי שלומינו גם הבאים בשנים הטרודים רוב היום על פרנסה אל יאבדו אחרי יגיעתם כל היום את שארית הזמן היקר בדברים בטלים וליצנות, אך יקבעו שעה אחת אחר תפילת מנחה שיעור קבוע בלימוד גמרא על כל פנים דף אחד ליום עם פירוש רש"י או פרק משניות למי שאינו יודע ללמוד גמרא ולא יראה ולא ימצא על כל פנים בשעה זו בבתי החסידים שום הולך בטל ואפילו הקובעים עתים לתורה שעות הרבה בלילה אל יוציאו את עצמם מהכלל בשעה זו והן ק-ל כביר לא ימאס. ואולי יהיה יותר חיזוק לדבר באיזה בתי החסידים כשילמדו רובם בשעה זו אותו הדף בזו המסכתא, יעשו כן". (אוסף מכתבים מכתב א') רעיון זה של אחדות עמד במרכז דבריו של מרן רבי מאיר שפירא זצ"ל עת הכריז את הצעתו ההיסטורית של לימוד "דף היומי":

"הרי אין דבר יותר הולם לסמל את מטרתה של אגודת ישראל ואת עיקר תכליתה בכיוון 'ייעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם' מאשר דף של גמרא. וכי מה שאיפתה של אגודת ישראל, כפי שזו באה על ביטוי בכינוס נהדר זה? לאחד את יראי ה' מכל קצוי תבל, לצרף לחטיבה אחת את כל הגלויות, את יהודי כל התפוצות, להגדיל תורה ולהאדירה. והנה אותה אחדות מוצקת תתבטא בלימוד דף אחד.

שוו בנפשכם, כמה נפלא הוא חזיון "דף היומי" כשיתגשם, הנה נוסע לו יהודי באניה ותחת בית שחיו מסכת "ברכות", נוסע הוא שבועיים

ימים מארץ ישראל לאמריקה, הריהו נכנס לבית המדרש בניו יורק הוא מוצא להפתעתו עוד יהודים עוסקים באותו דף שבו הגה היום. מצטרף הוא ללומדים בחדוה, מתפלפל עמהם, והם משיבים לו, נמצא שם שמים מתהדר מתגדל ומתקדש".

10 לחיות את השעה

כל אחד מלא בנושאים שונים, בהם הוא צריך לטפל, עליהם הוא חושב ואתם הוא נגר, זה מונע גדול הן בהקפדה על קביעות שיעור "הדף" והן באיכות הלימוד. מכאן שיש יתרון ללימוד בתחילת היום. אבל בכל זמן, גם באחריתו של יום על טרדותיו, הריכוז הוא תנאי לסיפוק והתמדה. כפי שאומר הרה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע: "היום אם בקולו תשמעו זה כלל גדול בעבודת ה', שלא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום, הן בעסק פרנסה והצטרפותו צריך שלא יחשוב מיום לחברו, כמובא בספרים, וכן בעבודתו יתברך לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי כשרוצים לנס בעבודת ה', נדמה לאדם כאילו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לשא משא כבד כזו, אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום, לא יהיה לו משא כלל", (ליקוטי מוהר"ן ער"ב)

11 לחיות את היום

לחשוב היום על למעלה משבע שנים של לימוד יומי קבוע ויכול להביא לרפיון מלכתחילה, הפקח מביט על היום כפי שאומר רבי יוחנן: "מי שטיפש אומר מי יכול ללמוד תורה שבליבו של חכם, מי שפקח אומר והוא לא מאחר למדה? אלא הריני לומד שתי הלכות היום ושתיים למחר עד שאני לומד את כל התורה כולה" (ויקרא רבה י"ט ב') דברי חז"ל אלו הנם הבסיס לרעיון ה"דף היומי", יום ליום מצטרף לשבוע שלם של לימוד, שבוע לשבוע מצטרפים לחודש, חודש לחודש מצטרף לשנה שלימה, דף לדף מצטרף לפרק, פרק לפרק מצטרפים למסכת, מסכת למסכת מצטרף לסדר שלם, שנה לשנה מצטרפת לשבע וחצי שנים, סדר לסדר מצטרף לש"ס שלם.

שבע וחצי שנות לימוד מביאות אתנו לידעת ולהבנת כל חלקי הש"ס שמורכב מששה סדרים ומביאות אותנו לשמחה מלאה ולסיפוק אמיתי. יעזור ה' שנוכח להתחיל ולסיים את הש"ס בידיעה מלאה מתוך התלהבות ורוממות הרוח עם כל הכוח והליות בלגיונו של מלך בלימוד התורה הקדושה, סיום הש"ס במחזור הי"ג עם גואל צדק בב"א.

שבוע חגיגות סיום הש"ס ירושלים

אירוע סיום הש"ס המרכזי

בשכונת בית וגן

האירוע יתקיים באולם ישיבת
"קול תורה"

רחוב הפסגה 32 בית וגן
בשעה 20:30

יום ד' י"ג מנחם-אב תשע"ב 1.8.12

האירוע ילווה בתזמורתו של אברמי רוט
ציבור תושבי השכונה מוזמן לטול חלק בשמחתה של תורה

המעמד בהשתתפות:

אדמו"ר, ראשי ישיבות, רבנים,
רבני השכונה, מגידי השיעורים,
לומדי הדף היומי ותושבי השכונה

הכניסה חופשית
עזרת נשים פתוחה